

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE
AR SUSIRGIMŲ PROFESINE LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO NR. VIII-366 2, 7, 12, 13,
14, 15, 16, 17, 18¹, 19 IR 22 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2023 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. **Netektas dalyvumas** – procentais išreiškiamas sumažėjęs asmens pajėgumas veiksmingai dalyvauti visuomenės gyvenime dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba dėl susirgimo profesine liga. Jeigu nukentėjusysis miršta dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar dėl profesinės ligos, laikoma, kad netekta 100 procentų dalyvumo. Dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga netekto dalyvumo procentą nustato Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Nukentėjusiajam dėl kelių įvykių nustatomas netekto dalyvumo procentas dėl kiekvieno įvykio atskirai.“

2. Pakeisti 2 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. **Netekto dalyvumo koeficientas (d)** – vieneto dalimis išreiškiamas dydis, apskaičiuojamas netekto dalyvumo procentą dalijant iš 100.“

2 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 7 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„7 straipsnis. Žalos atlyginimas netekus maitintojo

1. Jeigu nukentėjusysis dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos miršta, teisę į žalos atlyginimą turi asmenys su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – nedarbingi asmenys, iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidai), kurie buvo mirusiojo išlaikomi arba jo mirties dieną turėjo teisę gauti iš jo išlaikymą, taip pat mirusiojo vaikas (vaikai), gimęs (gimę) po jo mirties. Žala atlyginama:

1) nepilnamečiams – iki jiems sukanka 18 metų, o jeigu jie mokosi ar studijuoja pagal švietimo įstaigų bendrojo ugdymo programas, formaliojo profesinio mokymo programas ir pagal nuolatinės studijų formos programas, – iki mokymosi ar studijų pagal šias programas baigimo, bet ne ilgiau, iki jiems sukanka 24 metai;

2) asmenims, sulaukusiems Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatytą socialinio draudimo senatvės pensijos amžių, – iki gyvos galvos;

3) asmenims su negalia – jiems nustatytos negalios laikotarpiu;

4) mirusiojo sutuoktiniui ar tėvui (motinai), įtėviui, nepaisant amžiaus ir dalyvumo, jeigu jis nedirba ir prižiūri mirusiojo vaikus, vaikaičius, įvaikius, brolius ar seseris, – iki šiems sukanka 8 metai.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims žalos atlyginimas, kuris lygus periodinei netekto dalyvumo kompensacijai (šio įstatymo 13 straipsnis), padalintai iš vienetu padidinto šio straipsnio 1 dalyje nustatytų asmenų skaičiaus, mokamas kas mėnesį.

3. Šiame straipsnyje nurodyta žala atlyginama nepaisant žalos atlyginimo gavėjų gaunamų kitų pajamų.“

3 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 12 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„12 straipsnis. Vienkartinė netekto dalyvumo kompensacija

1. Jeigu nukentėjusysis neteko iki 20 procentų (imtinai) dalyvumo, jam išmokama 10 procentų jo 24 mėnesių kompensuojamojo uždarbio dydžio vienkartinė netekto dalyvumo kompensacija; jei nukentėjusysis neteko daugiau negu 20, bet mažiau negu 30 procentų dalyvumo, jam išmokama 20 procentų jo 24 mėnesių kompensuojamojo uždarbio dydžio vienkartinė netekto dalyvumo kompensacija.

2. Kompensuojamasis uždarbis apskaičiuojamas dauginant nukentėjusiojo kompensavimo koeficientą (k) (šio įstatymo 2 straipsnio 11 dalis) iš 50,43 procento vidutinio šalies darbo užmokesčio (D) (šio įstatymo 2 straipsnio 10 dalis), galiojusio teisės į vienkartinę netekto dalyvumo kompensaciją atsiradimo mėnesį, t. y. pagal formulę $k \times 0,5043 \times D$.

3. Jeigu nukentėjusiajam netektas dalyvumas nustatytas neterminuotai, jam išmokama trigubai didesnė vienkartinė netekto dalyvumo kompensacija, negu nurodyta šio straipsnio 1 ir 2 dalyse.

4. Vienkartinė netekto dalyvumo kompensacija gali būti mokama lygiomis dalimis, bet ne ilgiau kaip per metus. Nuo neišmokėtos per vienkartinės netekto dalyvumo kompensacijos mokėjimo dalimis laikotarpį sumos skaičiuojami ir mokami delspinigiai Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka ir dydžiais.

5. Jeigu nukentėjusiajam, kuriam jau buvo išmokėta vienkartinė netekto dalyvumo kompensacija (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – vienkartinė netekto darbingumo kompensacija) (toliau kartu – vienkartinė netekto dalyvumo (darbingumo) kompensacija), netekto dalyvumo (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – darbingumo) procentai pasikeičia, bet nevirsija šiame straipsnyje nustatytų dydžių, o naujai apskaičiuota vienkartinė netekto dalyvumo kompensacija yra didesnė už gautąją, išmokamas iš naujo apskaičiuotos ir jau išmokėtos netekto dalyvumo (darbingumo) kompensacijos skirtumas.

6. Šiame straipsnyje nurodyta vienkartinė netekto dalyvumo kompensacija mokama nepaisant nukentėjusiojo gaunamų kitų pajamų.

7. Vienkartinė netekto dalyvumo kompensacija skiriama pasibaigus Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Agentūra) sprendimo dėl dalyvumo lygio (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimo dėl darbingumo lygio) dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba profesinės ligos nustatymo apskundimo terminui. Jei šis sprendimas yra apskundžiamas Agentūrai Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme nustatyta tvarka, Agentūra ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos apie tai raštu praneša (arba šie duomenys teikiami elektroniniu būdu pagal asmens duomenų teikimo sutartį) Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo valdyba).“

4 straipsnis. 13 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 13 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„13 straipsnis. Periodinė netekto dalyvumo kompensacija

1. Jeigu nustatoma, kad nukentėjusysis neteko 30 ir daugiau procentų dalyvumo, jam mokama periodinė netekto dalyvumo kompensacija.

2. Periodinė netekto dalyvumo kompensacija nukentėjusiajam mokama kas mėnesį žalos atlyginimo mokėtojo nustatytais dienomis, ne vėliau kaip mėnesio paskutinę darbo dieną. Periodinė netekto dalyvumo kompensacija apskaičiuojama kaip netekto dalyvumo koeficiento (d) (šio įstatymo 2 straipsnio 9 dalis), kompensavimo koeficiento (k) (šio įstatymo 2 straipsnio 11 dalis) ir 50,43 procento vidutinio šalies darbo užmokesčio (D) (šio įstatymo 2 straipsnio 10 dalis), galiojančio šios kompensacijos mokėjimo mėnesį, sandaugos pusė, t. y. pagal formulę $0,5 \times d \times k \times 0,5043 \times D$.

3. Laiku neišmokėjus periodinės netekto dalyvumo kompensacijos, skaičiuojami ir mokami delspinigiai Darbo kodekso nustatyta tvarka ir dydžiais.

4. Šiame straipsnyje nurodyta periodinė netekto dalyvumo kompensacija nukentėjusiajam mokama nepaisant jo gaunamų kitų pajamų.“

5 straipsnis. 14 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 14 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„14 straipsnis. Žalos atlyginimas pasikeitus netekto dalyvumo procentams

1. Jeigu nukentėjusiajam, turėjusiam teisę gauti vienkartinę netekto dalyvumo (darbingumo) kompensaciją, Agentūra iš naujo nustato, kad jis neteko 30 ir daugiau procentų dalyvumo, periodinė

netekto dalyvumo kompensacija mokama šio įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka nuo netekto dalyvumo pasikeitimo dienos, o vienkartinės netekto dalyvumo (darbingumo) kompensacijos (šio įstatymo 12 straipsnis) mokėjimas nutraukiamas, išskyrus šios kompensacijos įsiskolinimą, kuris susidarė dėl jos neišmokėjimo laiku.

2. Jeigu nukentėjusiajam, turėjusiam teisę gauti periodinę netekto dalyvumo kompensaciją (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – periodinę netekto darbingumo kompensaciją) (toliau kartu – periodinė netekto dalyvumo (darbingumo) kompensacija) (šio įstatymo 13 straipsnis), Agentūra iš naujo nustato, kad jis neteko mažiau negu 30 procentų dalyvumo ir jo netektas dalyvumas atitinka šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nustatytus dydžius, jam išmokama šio įstatymo 12 straipsnyje nustatyta vienkartinė netekto dalyvumo kompensacija, o periodinės netekto dalyvumo (darbingumo) kompensacijos mokėjimas nutraukiamas.

3. Jeigu nukentėjusiajam, gaunančiam periodinę netekto dalyvumo (darbingumo) kompensaciją, netekto dalyvumo procentai pakartotinai sumažėja iki šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nustatyto dydžio, vienkartinė netekto dalyvumo kompensacija išmokama šio įstatymo 12 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka.

4. Jeigu nukentėjusiojo, gavusio periodinę ir vienkartinę netekto dalyvumo (darbingumo) kompensacijas (ar iš naujo apskaičiuotos ir jau išmokėtos vienkartinės netekto dalyvumo (darbingumo) kompensacijos skirtumą), netektas dalyvumas, nepraėjus 24 mėnesiams nuo teisės į vienkartinę netekto dalyvumo kompensaciją atsiradimo dienos, pakartotinai padidėja iki 30 ir daugiau procentų, iš apskaičiuotos periodinės netekto dalyvumo kompensacijos sumos išskaičiuojama išmokėtos vienkartinės netekto dalyvumo (darbingumo) kompensacijos (ar jos skirtumo) dalis už likusį iki 24 mėnesių laikotarpį.“

6 straipsnis. 15 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 15 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„15 straipsnis. Periodinės netekto dalyvumo kompensacijos mokėjimo trukmė

Periodinė netekto dalyvumo kompensacija mokama iki Agentūros nustatytų netekto dalyvumo procentų (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nustatyto netekto darbingumo procentų) termino pabaigos.“

7 straipsnis. 16 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 16 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„16 straipsnis. Žalos atlyginimo dydžio pakeitimas žalos atlyginimo mokėtojo reikalavimu

Žalos atlyginimo mokėtojas turi teisę atitinkamai sumažinti nukentėjusiajam žalos atlyginimą dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga, jeigu Agentūra iš naujo nustato, kad nukentėjusiojo netekto dalyvumo procentai sumažėjo. Jeigu žalos atlyginimas buvo nustatytas teismo sprendimu, jis šiame straipsnyje nustatytu atveju gali būti atitinkamai sumažintas tik teismine tvarka.“

8 straipsnis. 17 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 17 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„17 straipsnis. Žalos atlyginimo dydžio pakeitimas nukentėjusiojo reikalavimu, jei pasikeičia netekto dalyvumo procentai

Iš dalies netekęs dalyvumo dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga asmuo turi teisę bet kada reikalauti, kad žalos atlyginimo mokėtojas atitinkamai padidintų žalos atlyginimą, jeigu Agentūra iš naujo nustato, kad jo netekto dalyvumo procentai padidėjo.“

9 straipsnis. 18¹ straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 18¹ straipsnio 1 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) kai nukentėjusieji susirgo profesine liga arba buvo sužaloti dėl nelaimingo atsitikimo darbe, dirbdami buvusiose valstybinėse įmonėse ir buvusiose žemės ūkio įmonėse (kolūkiuose, valstybiniuose ūkiuose) iki jų privatizavimo (valstybinių, valstybinių akcinių įmonių ir buvusių žemės ūkio įmonių, reorganizuotų į akcines bendroves, uždarąsias akcines bendroves ar žemės ūkio bendroves, – įregistravimo įmonių rejestre datos). Nustačius profesinę ligą po įmonės privatizavimo, nukentėjusiesiems, dirbantiems toje pačioje ar kitoje įmonėje, kurioje darbo aplinka dėl jos kenksmingo veiksnio (veiksnių) poveikio taip pat turėjo įtakos darbuotojo sveikatos sutrikimui, valstybė atlygina tą netekto dalyvumo dalį, kurios nukentėjusysis neteko dirbdamas buvusioje valstybinėje įmonėje iki jos privatizavimo, atsižvelgdama į darbo sąlygas ir toje įmonėje dirbtą laiką. Kitą netekto dalyvumo dalį atlygina įmonė, kurioje darbas po įmonės privatizavimo turėjo įtakos susirgimui profesine liga. Netekto dalyvumo dalį, kurios nukentėjusysis neteko dirbdamas buvusioje valstybinėje įmonėje iki jos privatizavimo, nustato Agentūra. Kilus ginčui, netekto dalyvumo ir žalos atlyginimo dalis kiekvienu atveju nustato teismas;“.

2. Pakeisti 18¹ straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Šiame straipsnyje nurodytą žalos atlyginimo mokėjimo prievolės perėjimo valstybei tvarką nustato Vyriausybė.“

10 straipsnis. 19 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 19 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„19 straipsnis. Laidojimo išlaidų atlyginimas

Jeigu dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba profesinės ligos nukentėjusysis miršta, įmonė, ūkininkas, atsakingi už su nukentėjusiojo mirtimi susijusią žalą, jo laidojimo išlaidas atlygina mirusiojo šeimos nariams arba kitiems jį laidojusiems asmenims tiek, kiek jos viršija laidojimo pašalpas, gautas pagal kitus teisės aktus, tačiau bendra suma negali būti didesnė kaip dvigubas vidutinis šalies darbo užmokestis (D) (šio įstatymo 2 straipsnio 10 dalis), galiojęs nukentėjusiojo mirties mėnesį.“

11 straipsnis. 22 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 22 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„22 straipsnis. Žalos atlyginimo mokėjimo ypatumai ir mokėjimo terminai

1. Žalos atlyginimas nukentėjusiajam mokamas nuo netekto dalyvumo procentų (dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga) nustatymo dienos, jeigu dėl netekto dalyvumo kompensacijos skyrimo kreipiamasi per 3 metus nuo teisės į kompensaciją atsiradimo dienos.

2. Jeigu nukentėjusysis dėl žalos atlyginimo kreipėsi praėjus 3 metams nuo teisės į žalos atlyginimą atsiradimo dienos, žalos atlyginimas mokamas nuo kreipimosi dienos.

3. Periodinės netekto dalyvumo (darbingumo) kompensacijos ar žalos atlyginimo netekus maitintojo mokėjimas išmokos mokėtojo sprendimu stabdomas, kai šių išmokų gavėjas įsiteisėjęs teismo sprendimu yra pripažintas nežinia kur esančiu arba gauti duomenys apie aplinkybes, sudarančias pagrindą nuspręsti, kad asmuo prarado teisę gauti išmoką. Kompensacijos ar žalos atlyginimo netekus maitintojo mokėjimas sustabdomas nuo mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį atsirado šioje dalyje nurodytos aplinkybės, pirmos dienos. Išnykus šioje dalyje nustatytoms aplinkybėms, kompensacijos ar žalos atlyginimo netekus maitintojo mokėjimas išmokos mokėtojo sprendimu pratęsiamas nuo mokėjimo sustabdymo dienos, jeigu teisė gauti šias išmokas asmeniui buvo išlikusi. Jeigu paaiškėja, kad asmuo, kuriam kompensacijos ar žalos atlyginimo netekus maitintojo mokėjimas buvo sustabdytas, yra miręs (paskelbtas mirusiu), jo įpėdiniais, kuriems paveldėjimo tvarka pereina mirusio (paskelbto mirusiu) asmens turtas, pateikusiems paveldėjimo teisės liudijimą, o mirusį (paskelbtą mirusiu) kompensacijos gavėją pergyvenusiam sutuoktiniui, pateikusiam nuosavybės teisės į sutuoktinių bendro turto dalį liudijimą, išmokama mirusiam (paskelbtam mirusiu) asmeniui priklausiusi kompensacijos ar žalos atlyginimo netekus maitintojo suma nuo mokėjimo sustabdymo dienos iki jo mirties (paskelbimo mirusiu) dienos, bet ne daugiau kaip už 3 metus.“

12 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus 10 straipsnį ir šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2024 m. sausio 1 d.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2023 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.
3. Asmenims, kuriems darbingumo netekimas dėl nelaimingų atsitikimų darbe ar susirgimų profesine liga nustatytas iki šio įstatymo įsigaliojimo ir kurių atžvilgiu nėra priimtas sprendimas skirti žalos atlyginimą, įsigaliojus šiam įstatymui, žalos atlyginimas skiriamas pagal Lietuvos Respublikos žalos atlyginimo dėl nelaimingų atsitikimų darbe ar susirgimų profesine liga laikinojo įstatymo nuostatas, galiojusias iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos.
4. Iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos pradėtos atgręžtinio reikalavimo iš atsakingų už padarytą žalą fizinių ar juridinių asmenų procedūros baigiamos pagal Žalos atlyginimo dėl nelaimingų atsitikimų darbe ar susirgimų profesine liga laikinojo įstatymo nuostatas, galiojusias iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos.
5. Įsigaliojus šiam įstatymui, šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka paskirtas žalos atlyginimas mokamas ir iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirto žalos atlyginimo mokėjimas tęsiamas pagal jo mokėjimo metu galiojančias Žalos atlyginimo dėl nelaimingų atsitikimų darbe ar susirgimų profesine liga laikinojo įstatymo nuostatas, asmeniui paskirtą vienkartinę ar periodinę netekto darbingumo kompensaciją po šio įstatymo įsigaliojimo laikant jam paskirta atitinkamai vienkartinę netekto dalyvumo kompensaciją ar periodinę netekto dalyvumo kompensaciją.
6. Kituose teisės aktuose vartojama sąvoka „vienkartinė netekto darbingumo kompensacija“ tolygi sąvokai „vienkartinė netekto dalyvumo kompensacija“, sąvoka „periodinė netekto darbingumo kompensacija“ – sąvokai „periodinė netekto dalyvumo kompensacija“.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas